

Tilburg University

Inflatie en werkloosheid

van de Klundert, T.C.M.J.

Published in:
Economisch-statistische berichten

Publication date:
1970

[Link to publication in Tilburg University Research Portal](#)

Citation for published version (APA):
van de Klundert, T. C. M. J. (1970). Inflatie en werkloosheid. *Economisch-statistische berichten*, 55, 1119.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Inflatie en werkloosheid

Onlangs verscheen in de pers het bericht, dat de OESO een geheim rapport zou hebben gefabriceerd, waarin wordt aangedrongen om in de strijd tegen de inflatie een grotere werkloosheid te accepteren dan te doen gebruikelijk. Tegelijkertijd berichtte een correspondent van de *Volkskrant*, dat de Amerikaanse regering een werkloosheidspercentage van 5,6 als een acceptabele „prijs” beschouwt om de ook aan de andere kant van de oceaan woedende inflatie de kop in te drukken. De Phillips-curve moet dus kennelijk in benedenwaartse richting worden gevolgd.

Het dilemma is al lang gemeengoed. Prijsstabiliteit en volledige werkgelegenheid zijn simultaan moeilijk te verwezenlijken. De economische theorie zegt er een aantal interessante dingen over. Bij onderbesteding kan het kostenpeil blijven stijgen en omgekeerd kan zelfs een overbesteding niet altijd de werkloosheid weg werken. Het eerstgenoemde geval behoeft geen toelichting. Met betrekking tot de andere casus kan worden opgemerkt, dat bij een teruggang van de bestedingen niet overal een gelijk schijfje afgesneden wordt. Integendeel, het zijn de zwakke broeders, die het eerst sneuvelen. Fictieve werkloosheid en conjuncturele werkloosheid zijn in de werkelijkheid nauw gelieerd.

Een en ander neemt niet weg, dat structurele ontwikkelingen de beheersing van het economische proces moeilijker kunnen maken. Zo wordt bijvoorbeeld in de *Macro Economische Verkenning 1971* van het CPB geconstateerd, dat het werkloosheidspercentage voor Nederland in 1970 op 1,3 zal uitkomen, hetgeen hoger is dan het minimale niveau in het verleden. Daar valt echter volgens de deskundigen van het CPB weinig aan te doen, want: „Het bijna continue proces van bedrijfssaneringen, gepaard gaande met sluitingen en fusies, doet het minimaal bereikbare niveau van de werkloosheid immers hoger worden” (blz. 8). De Organisatie voor Economische Samenwerking en Ont-

wikkeling krijgt zo gezien automatisch datgene, waarom gevraagd wordt. Men zal echter wel wat meer bedoelen.

In de economie wordt volgehouden, dat over de doelstellingen van de economische politiek vanuit de wetenschap geen oordeel geveld kan worden. Meestal wordt daarmee tevens de vraag naar de intenties of beweegredenen van de politici buiten de deur gehouden. Toch lijkt het zinvol deze vraag te stellen, want met de uitdrukking „algemeen belang” komt men ook niet zo goed uit de voeten. In ieder geval schijnen tegenwoordig weinigen behoefte te hebben aan een geïdealiseerde voorstelling van het politieke gebeuren.

Waarom wordt een zekere prioriteit toegekend aan de inflatiebestrijding? Over vergeten groepen praat bijna niemand meer. Erkend moet worden, dat een voortwoekerende prijsstijging uit de hand kan lopen. Hyperinflaties zijn regelrechte catastrofen. Maar hoe groot is in werkelijkheid de kans op een escalatie? Zonder de gebruikelijke motieven voor een anti-inflationistische politiek te bagatelliseren, valt er toch wat te zeggen voor de gedachte, dat het streven naar integratie in Europees en wijder Atlantisch verband een belangrijke hoeksteen van deze politiek vormt.

Ongelijke inflatoire ontwikkelingen in de verschillende landen zijn weinig bevorderlijk voor een gunstig investeringsklimaat, waarmee de mammoetondernemingen zijn gebaat. Internationaal gezien hebben de vakbewegingen daarentegen weinig invloed. Het werknemersstandpunt lijkt vaak

in internationale organisaties (OESO, NAVO, enz.) niet zo zwaar te wegen. Dit wordt mede in de hand gewerkt door de systeem-inherente scheiding van economie en politiek. De integratie is ook een politiek vraagstuk en daarbij treden aspecten als inkomensverdeling en medezeggenschap niet zo sterk op de voorgrond. Er valt over deze kwestie natuurlijk nog veel meer te zeggen, maar duidelijk lijkt, dat met een groei naar grotere politieke eenheid de werkgelegenheid onder druk zal komen te staan.

De OESO heeft gemakkelijk praten, maar de nationale regeringen zullen de problemen die een stijgende werkloosheid met zich meebrengt moeten oplossen. Het ligt daarbij voor de hand, dat vooral veel werk zal worden gemaakt van de micro-economische benadering. Stimulering van vestigingen in achtergebleven delen van het land, omscholingsprogramma's en infrastructurele voorzieningen staan daarbij hoog genoteerd. De Europese en Atlantische gedragslijnen schrijven daarbij echter een beperking van de overheidsuitgaven, met uitzondering van de post defensie, voor. Het gevolg hiervan is, dat aan het particulier initiatief geen strobreed in de weg kan worden gelegd. Overal waar de kreet werkgelegenheid valt, moet eerbiedig worden geluisterd. De planologie blijft een papieren tijger. De milieuhygiëne zal men niet onder controle krijgen, al zullen er ook nog zoveel rapporten over verschijnen.

Zo wil de ironie, dat de vrijheid die de vakbewegingsleiding wint of herwint voor de man in de straat steeds meer illusoir wordt. De ijzeren wet van de concentratie laat de burger steeds minder ruimte zijn eigen leven te leiden. Alles komt uiteindelijk van bovenaf, d.w.z. van steeds verder weg. Wie deze gevolgtrekking te somber vindt, moet bedenken, dat de westerse cultuur grote pessimisten (zoals Thorstein Veblen, Aldous Huxley en Herbert Marcuse om enkele namen te noemen) heeft voortgebracht. Laten we hen vooral in ere houden.

Th. van de Klundert